

Panium - Qanchis Yupayniyuq

Daniel 11 qhawasqa kichasqa: 1989 watamanta Domingo Leykama profetapa siqinkuna

Jeff Pippenger
2025-03-15

Ñuqayku llamk'achkaniku Daniel chunka hukniyuqpa llapa siq'inkunata huñunaykupa, tawa chunka versiculopi pakasqa historiatawan tinkuchispa, chaymi 1989 watamanta Estados Unidos llaqtapi Domingo kamachikuykama rikuchin. Ñawpaq willakuy yachaqa hina qayasqa kasqaykuqa, cheqap sut'inchasqata allinta rakiymi.

Tukuy sunquykiwan yachakuy, Diospa ñawpaqenpi allin chaskisqa kanaykipaq, mana p'enqakuyta munasqa llamk'aq hina, cheqap simita allinta rakispa. 2 Timoteo 2:15.

Danielpa chunka hukniyuq t'aqapiqa chunka profetay rimay siq'ikunaman rakisqa kanman. Hukmanta tawa kama versiculokunaqa huk profetay rimay siq'ita rikuchin. Pisqa versiculomanta isqun kamaqa iskay kaq siq'ita rikuchin. Chunka versiculoqa kinsa kaq siq'ita rikuchin. Chunka hukniyuqwan chunka iskayniyuq versiculokunaqa tawa kaq siq'ita rikuchin. Pisqa kaq siq'itaqa chunka kinsayumanta chunka pisqayuy kama versiculokunam forman. Soqta kaq siq'itaqa chunka soqtayumanta iskay chunka iskayniyuq kama versiculokunam. Qanchis kaq siq'itaqa iskay chunka kinsayumanta iskay chunka tawayuy versiculokunam. Iskay chunka tawayuy versiculomanta kimsa chunka hukniyuq versiculokamaqa pusaq kaq siq'im. Kimsa chunka hukniyuqman tawa chunka kamaqa isqun kaq siq'im, chaymanta chunka kaq, tukukuq siq'ita tawa chunka versiculomanta tawa chunka pisqayuy versiculokamakunam. Kay chunka siq'ikunaqa siq'i patapi siq'i hinam huñuchisqa kanan.

¿Pitataq yachayta yachachinqa? ¿Pitataq yachachispa yuyayman churanqa doctrina-ta? Ñuñumanta qechusqakunata, ñuñuñaqmanta anchuchisqakunata.

Kamachiy hukmuta kamachiy hukmu hawanpi kanan; kamachiy hukmu hawanpi, kamachiy hukmu hawanpi; siq'i siq'i hawanpi, siq'i siq'i hawanpi; kaypi asllata, chaypitaq asllata:

Simipas akllukuna rimaywan, huk simipas kay llaqtaman rimapayanqa. Paykunaman nirqan: Kaymi samay, chaywan sayk'usqakunata samachinkichis; kaymi kawsarichiy. Ichaqa mana uyariyta munarqankuchu.

Ichaqaqa, Señorpa siminqa paykunapaqmi karqa yachachiy hawan yachachiy, yachachiy hawan yachachiy; siq'i hawan siq'i, siq'i hawan siq'i; kaypi aslla, chaypipas aslla; hinaqtin rispa qhipaman urmakunankupa, p'akikunankupa, toqllaman urmanankupa, hinaspa hap'isqa kanankupa. Isaías 28:9–13.

Chunka sapa chunka willakuy ñiqikunaqa, cheqaqmi, hukninwan huknin tinkisqa kanku, ichaqa sapa ñiqipiq huk sut'i tema riqsichikuyta atikun. Sapa ñiqi huk ñawpaq tema kaptiñanpas, ñiqikunaqa manam huklla testimoniollatachu apanku. Ñuqaqa yuyani chunka ñiqikunapi sapa

temata reqsichiyta.

Ñawpaq siqi

Ñuqapas Media Dariopa ñawpaq watañinpi, ñuqa kkillaymi sayarirqani payta takyachinaypaq, kallpanchanaypaqpas. Kunanqa qampaq cheqaqta rikuchisqayki. Qhawariy: Persia llaqtapi kinsa reynikuna manaraqmi hatarinqaku; tawa kaqtaq paykunamanta llapanmanta aswan ancha qhapaq kanqa. Qhapaq kayninwan kallpayuq kaspanmi llapanta oqarinqa Grecia suyu contra. Chaymanta huk atiyiniyuq rey hatarinqa, hatun kamachiywan kamachinqa, munasqanman hinataq ruwanka. Hatarisqan qhipataqa reynon p'akikapusanqa, hanaq pacha tawa wayrakunapa lardonman rakikusanqa; manataq mirayninpaqchu kanqa, nitaq kamachisqan kamachiy hinachu. Reynonqa sapaqchasqa kanqa, chaykunamanta hukkunapaqpas. Daniel 11:1–4.

Daríuspa ñawpaq wataqa qanchis chunka watakunapa tukukuyninta reqsichin, chhaynataq proféticopuni pacha tukukuypa tiemponta sut'inchin. Kimsa versículokama chaypi Alejandro Hatunqa llapa kay pachapi qhapaq suyuyninta sayachin, tawa versículopiña suyuyninqa qhichusqa kaspata wayrakunaman rakisqa kananpaq karqa. Daríusta 1989 watapi pacha tukukuyninpaq hina hap'ispaqa, iskay versículopi reykunata reqsichiq yupayta atisun. Gabrielqa huk versículopi nin: “Daríuspa ñawpaq watanpipas,” nispa, chayqa Danielman rikch'ariypa qallariyninpi willasqanta mast'arichispa rimashan; chay rikch'ariyqa chunka kaq kapitulumanta qallarín.

Persiapa rey Ciroq kimsak watapiqa, huk asuntoqa Danielmanmi rikuchisqa karqa, paypa sutintaqmi Beltsasar nisqa karqa; chay asuntoqa cheqaqmi karqa, ichaqa señalasqa pachapaq unaymi karqa; paytaqmi chay asuntota entienderqa, hinaspataqmi mosqoy rikuyta allinta entienderqa. Daniel 10:1.

Señal de caminopi qhechanta “tiempo del fin” nisqanta sut'ichin, iskay unanchakunata apamun. Moisespa profetalinianpaq “tiempo del fin” nisqa karqa Aaronpa paqarisqanmi, chaymanta kimsa wata qhepaman Moisespa paqarisqanwan qatipakuspa. Aaronwan Moiseswanmi chay historiankupi “tiempo del fin” nisqapa iskaycha unanchan karqanku, hinaspataq Juan el Bautistapa paqarisqanta, chaymanta soqta killapa qhepanta Jesuspa paqarisqanta rikch'achinku. 1798 watapi “tiempo del fin” nisqa sut'icharqa Roma llaqtapa papa hap'isqa kasqanta; payqa chaymanta qhepaman watuqchasqa kashaspa 1799 watapi wañurqa. “Dario el Medo paqariy watanmanta” pacha “Ciro Persia reyninpa kimsay watankama”; Dariowan Círowanmi 1989 watapi “tiempo del fin” nisqata rikch'achinku, tukuy profetakunaqa aswanmi qhepa p'unchaykunamanta rimashanku, manam paykuna kawsasqan p'unchaykunamantachu.

Kunanqa llapa kaykuna paykunaman pasakurqan yachachinapaq ejemplokuna hina; qelqasqaña kanku ñoqanchikpa yuyaychananchikpaq, pichus pacha tukukuyninkunapa chayamusqan ñoqanchikman. 1 Corintios 10:11.

Darío chayri Ciro chayri 1989 watapi Ronald Reaganwan George Bush hatun ñawpaq kaqwanmi rikuchikunku. Iskayninmi chay watapi umalliq presidente karqaku. Chunka hukniyuq kapitulumanta huk kaq versículonqa rikch'ayninta Ciroq kimsay wata kamachikuyninpi churaykun; chayqa George Bush hatun ñawpaq kaqta rikuchinman, paymi Reaganpa qhepanta

hamurqa, hinallataq Ciroqa Daríoq qhepanta hamusqan hina. Iskay kaq versiculonqa ninmi kimsa reykunaqa manaraq sayarinqaku, tawa kaqñataq llapa paykunamanta aswan qhapaq kanqa. Chunka hukniyuq kapitulumanta qhipa “pacha tukukuypi” qallariyninqa 1989 watapim qallarín, hinaspataq sut’inchán George Bush hatun ñawpaq kaqmanta qhipaman kimsa reykuna manaraq sayarinankuta; chay hinapin Bush hatun ñawpaq kaqta qatiq kimsa presidentekunata reqsichin. Chay kimsa reykunaqa karqaku Bill Clinton, George Bush sullk’a kaq, Barak Obama; chaymanta aswan qhapaq presidente Donald Trumpqa “atiyninwan” hinaspa “qhapaq kayninwanmi Grecia suyupa contranpi llapanta oqharinqa.”

Chayqa kinsa kaq versiculonqa Alejandro el Grande-ta reqsichin; chayraykun qhipa p’unchaykunapi Naciones Unidaspa qhipa kamachiyninman rikch’achikun, paymi papadwan huñunakun, ichaqa papad hinallataq tukukuyninman chayan. Naciones Unidasqa qanchis kaq reino kaspá Chunka qanchis kaq Apocalipsispi chunka reykunahin rikhurimun, hinaspan chunka reykunamanta huñusqa alianzaqa huk simbólico horaq hina qanchis kaq reinonta papal uywa-man qunankupaq acuerdota ruwan.

Chunka qawariqanki chay chunka waqrayuqkunaqa chunka reykunam, manaraqmi ima qhapaq suyu chaskirqankuchu; ichaqa uywawan kуска huk horaslla reykuna hina atiyta chaskinqaku. Paykunaqa huk yuyayllayumi kanku, hinaspataq atiyinkuta kallpankutawan uywaman qusqaku. Paykunaqa Corderowan maqanakunqaku, ichaqa Corderoqa paykunata atipanqa; payqa señorkunap Señor nin, reykunap Reyninmi. Paywan kуска kaqkunataq waqyasukuna, akllasqa, hinallataq sapaq sonqoyuqmi kanku. Apocalipsis 17:12–14.

Chunkaq chunka reykunaqa kinsa, tawa versikulokunapi rikuchisqa kanku, hinallataq hatun Alejandroq wiñayninmanta urmayninmanta willakuywanpas, paymi chay versikulokunata hunt’arqan tawa pachak watakunaq siglonpi. Greciaqa Bibliapi profecía nisqapa kimsañiqin reino kasqanrayku, dragón nisqapa unanchaqninmi, dragón, bestia, llulla profeta kimsantin huñuypa kimsañiqin kaqnin. Cruzpiqa “Rey de los Judíos” nisqa qillqasqa karqan hebreo simipi, latín simipi, griego simipipas; judíokunata, romanokunata, hinallataq Pascuapi Jerusalén llaqtapi kasqanku chay huk nacionkunamanta achka runakunatapas rikuchispa. Griegokunaqa dragónta rikuchinku, romanokunaqa bestiata rikuchinku, judíokunataq llulla profeta karqanku.

Chunka huk kaq tawa versikulo chunka hukniyuq capítulo nisqapi reqsichin kay pachapi dragón atiyiniyuqpa tukukuyninta, mayqinchus papanik atiyiniyuqwan huchallikuyta ruwan, runapa qespichikuy pacha wisq’akusqan hina. Kimsa kaq, tawa kaq versikulokuna reqsichinku qhipa hatariyninta hinallataq urmayninta qhipa rikch’ayninmanta kay pachapi dragón atiyiniyuqpa. Chay versikulokuna patapi churakunku qhipa suqta versikulokunaman, mayqinkunachus reqsichinku tukukuyninta chay bestiamanta, mayqinchus kay pachapa kurakankunawan huchallikuyta ruwan. Chunka hukniyuq capítulo nisqapa qallariyninpas tukukuyninpas reqsichinku chay historiata maypichus Diospa awqankuna tukukunku mana pipas yanapananpaq. Ñawpaq tawa versikulokuna qhipa suqta versikulokunawan tinkisqa, chayta ruwaspaqa apamunku Chunka Kamachikuykunapa unanchaq kayninta: ñawpaq tawa kamachikuykunapa huk tablata, qhipa suqta kamachikuykunapa huk tablatawan, hinallataq chunka yupaywan huk pruebata unanchaspa.

Ñawpaq tawa versículokunaqa huk qallariyta rikuchinku, chaymi tukukuyninta qhawachispa mensajeta sayachin “tukuy pacha”pi qallarisqa hina 1989 watapi. Chay versículokunaqa 1989 watamanta runakunapa pruebapa wichq’aynin kama rikuchinku; chay hinaqa qhepa suqta versículokunapa mensajeta tantiyachinku, chaykunapa 1989 watapi kicharisqa yachaypa yapakuyninmi, chaymi pruebapa wichq’ayninwan tinkisqa ruwaykunata reqsichinku.

Chay versículokuna qunku proféticota anclata reqsinapaq, 1989 watamanta qallarispa pusaq presidentekuna llapanpi kananpaq; pusaq kaqtaq qanchis ñawpaq presidentekunamanta kananpaq, chaynaqa pasajeta huñuspa pusaq kaqpa qanchismanta kasqan enigmaman, kayqa huk profética característica kashan p’unchay qhepa p’unchaykunapi presente cheqaq kay hina.

Kay qillqakunawan hamut’asqa yuyayqa, Tiro llaqta chinan warmiwan huchallikuq dragón atiyuniyoqpa qhipa tukuchisqanmantaqmi. Chay chinan warmiqa kay pachapi llaqa reykunawanmi huchallikun; ichaqa imaynatachus ñawpaq Francia llaqta 496 watapi Clovis sutiyuq kamachiq tiyaynan papado-man qusqanrayku iglesia católicapa kurku wawanchan tukurqan, chay hinallataqmi Estados Unidospa allpa uywanqa domingo leypi chinan warmiwan huchallikuq reykunamanta ñawpaq kaq kanqa. Imaynatachus tukukuyninpi kaq suqta versículokuna qallariyninpi kaq tawa versículokuna Armagedónman pacha llapanta pusaykuq kimsa atiyuniyoqkunata reqsichin hinaspa kallpanchan, chay hinallataq qallariyninpi kaq tawa versículokunapa yuyayninqa Greciawan Alejandro Hatunwan rikuchisqa dragón atiyuniyoqmantaqmi.

Reaganmi qallarisqa pusaq kamachiqkunapa rurayninta, chaymi kunan pusaq kamachiqkunamanta qhipa kaqman pusawarqan. Pusaq ñiqin kamachiqmi uywa monstruopa lantinta sayarichinqa hinaspa Intis p’unchaw kamachiyta Estados Unidospi hunt’achinqa, chayllataq huk allichasqa rimanakuyta wakichispa Naciones Unidaspa uman kananpaq, chay pachallapitaq tukuy pachapi iglesiawan estadowan hukllachasqa tinkuyman yaykunqa, aswan-aswan yapakuspa hamuq radical Islampa maqanakuykunata allinchaypaq nisqa sut’ipi.

Apocalipsispa chunka kimsayuq kapitulumanta allpa animal kasqan Estados Unidospa tikranan, Bibliapa profeciapi soqtañiq reino kasqanmanta Bibliapa profeciapi qanchisñiq reinopa umanman, pusaqñiq reino Bibliapa profeciapiwan mana kamachisqa tinkuyninta hunt’aspa, rikuchisqa kachkan huk ñiqimanta, 1989 watata reqsispa, Estados Unidospi Domingo leyman pusakuy presidentekunawan, chaymanta chaylla atiyuniyuq reynoq hatarimuyninta reqsichin. Chay atiyuniyuq reymi Trump kachkan Naciones Unidas nisqapi kamachiyta hap’ispa, mayqintachus kunanqa mañakusqankunapa ñawpaqman thuñichiypi kachkan.

Iskay siqi

Pichqa chaymanta isqun chaykama qillqasqa nisqaqa huk ñawpaq rimaymi, hinallataq sapa t’aqapi rikuchisqa siq’iykunam, ancha tukuy kay qillqa chapterninpi urqumanta reynikunawan uraymanta reynikuna chawpinpi maqanakuyta, ñawpaq kaq profético qhawariy hina churaspa. Pichqa chay qillqasqaqa kay pasajepa temanta sut’inchan.

Uray llaqtap reyñin kallpasapa kanqa, hinallataq huknin kurakankunamanta hukpas; paymi paymanta aswan kallpasapa kanqa, kamachikuynioqtaq kanqa; kamachikuyninqa hatun kamachikuy kanqa. Daniel 11:5.

Ptolomeo I Sóterwan Seleuco I Nicátorwanmi kay versículopi rikuchisqa kanku. Iskayninpas Alejandroq qhapaq suyumpa “Diadochi” nisqa, chayqa “qatipaq” niqnin, tawa rak’iqninmanta huknin karqanku. Seleucormi chunka hukniyuq capítulope ñawpaq “norte llaqtapa rey” nisqa kashan, hinaspataq pagano Roma, papal Roma, hinallataq kunan pacha Romaqwan acuerdopi kasqan hina—Seleucoqa mana ñawpaqmantachu profeciapi “norte llaqtapa rey” hina sayachisqa karqa, aswanpas kimsa hatun atipanakuykunawan utaq muyuymanta pacha tukuchi ruwaykunawanraq sayachisqa karqa: Babiloniata 312 a.C. watapi kutichimusqan, Ipsus maqanakuy 301 a.C. watapi, hinallataq Corupedium maqanakuy 281 a.C. watapi. Kay kuyuykunaqa hatun awqankunata atirqanku, qhapaq suyunta mast’arirqanku, hinallataq chay suyu ukhupi kamachikuyninta sinch’ita takyachirqanku.

Iskay kaq ñiq’in qallarín, Alejandroj t’aqasqa qhapaq suyupi qhepaq hamuqkunamanta (Diadochi) hukkunamanta t’aqasqa kasqankuta sut’inchaspa, hanaq suyuq reyinta uray suyuq reyintawan reqsichispa. Chayqa qallarín sut’inchaspa, hanaq suyuq reyinqa kinsa atipaykunamanta qhepallañan kallpachasqa kananwan. Chaymanta, Alejandro wañusqan qhepamanta kamachiypaq maqanakuyta willakuyninpi, soqta ñiq’imanta isqon ñiq’ikama, uray suyuq reyín hanaq suyuq reyita urmachisqanwan tukukuq pacha reqsichiy. Kayqa chunka hukniyuq t’aqapi kinsa kuti uray suyuq reyín hanaq suyuq reyita atipasqanmantam ñawpaq kaq. Chaykunaqa chay t’aqapi ukhumanta kinsa testigokunata qunku, may sut’ita sayarichispa chay historiapa señalninkunata, maypichus uray suyuq reyi hanaq suyuq reyita atipan.

Hinaspa uray llaqtapa qhapaqnin kallpayoq kanqa, hinaspataq huknin kamachiqninkunaq hukninpas; payqa paymanta aswan kallpayoq kanqa, hinaspataq kamachinqa; kamachikuyninpas hatun kamachikuy kanqa. Watakuna tukukuyninpiqa hukllaykunku; uray llaqtapa qhapaqninpa ususinmi hanaq llaqtapa qhapaqninman hamunqa rimanakuy rurananpaq; ichaqa manam makipa kallpanta waqaychanqachu; nitaq paypas sayanqachu, nitaq makinqa: aswanpas entregasqa kanqa, paywan hamuqkunapas, payta paqarichiqpas, chay p’unchaykunapi payta kallpachaqqas. Ichaqa saphinmanta huk ramanmanta hukmi sayarinqa paypa rantinpi, chayqa soldadokunawan hamuspa hanaq llaqtapa qhapaqninpa pukaraman yaykunqa, paykunapa contranpi ruraranqa, hinaspataq atipanqa: Egiptoman prisionerokunata apapunqapas paykunapa diosninkunata, kamachiqninkunata, qullqimanta qorimanta ancha chanin vasosninkunatapas; hinaspataq hanaq llaqtapa qhapaqninmanta aswan achka watakuna kawsanqa. Chhaynaqa uray llaqtapa qhapaqninqa paypa reinonman yaykunqa, hinaspataq kikim llaqtanman kutinqa. Daniel 11:5–9.

Kay versículokunapa ñawpaq pacha hunt’asqanmi qawananchispaq rikch’achin, versículokuna kimsa chunka hukniyuqmantapacha tawa chunka kama nisqapi riqsichisqa papal kamachiypa waranqa iskay pachak soqtachunka watankuna proféticamente hunt’akunapaq; chay hinallataq, versículo chunka hukniyuqpa hunt’akuyninpaq profético rikch’ayninta, ñawpaqtaqa 217 a.C. watapi Raphia maqanakuypi hunt’asqa karqan. Chay kimsa testigokunanmi reqsichinku Ukraina

Awqanakuyta kaynin-kayninkunata, maypichus Putin, qhepa kaq uray llaqtapa qhapaqnin, papal hanaq llaqtapa qhapaqninpa rantisqa soldadokunata atipananpaq.

Iskay ñiqin sut'ipi qhelqasqa profetico historiapa yuyayninmi imayna 1798 watapi papadoman wañuchiq k'irisqa chaskichisqa karqan, chayta rikuchispa phisqa ñiqimanta isqon ñiqikama versiculokunapi hinallataq chunka hukniyuq versiculopi Raphia maqanapi. Urin llaqtapa reyninqa, chayqa Egipto, dragón atiyiniyuqmi.

Runaq churin, uyaykita churay Egipto llaqtapa rey Faraonpa contra, paypa contra willakuyta rimay, hinallataq llaqa Egiptopa contrapas: Rimay, hinaspa niy: Kayhinatan Señor Dios nin: Qhaway, qanpa contran kani, Egipto llaqtapa rey Faraón, hatun amaru, mayunkunapa chawpinpi siriyuq, paymi nirqan: “Mayuyqa ñoqapuni kashan, ñoqataqmi kikiypaq ruwarqani.” Ezequiel 29:2, 3.

Chunka huk ñiqin qillqapi kimsa rikuchikuykuna, uray llaqtapa qhapaqnin hanaq llaqtapa qhapaqninmanta atipaq kasqanta, tawa chunka pichqayuq ch'askapi hanaq llaqtapa qhapaqninpa qhipa urmayninta reqsichin.

Payqa hatun wasiynin karpankunata iskay quchakuna chawpinpi churaspa hatariq, k'anchayniyuq santu orqopi; ichaqa tukukuyninman chayamunqa, mana pipas yanapanqachu. Daniel 11:45.

Chunka huk chunka ujpi kimsa siqi kan, chaykunam uray llaqtapa rey hanaq llaqtapa reyta atipaykusqanta rikuchin; ichaqa hanaq llaqtapa rey yanapaq mana pipas kaptin tukukuyninman chayamusqanmantaqa mana chayhina sut'ita rikukunchu. Ichaqa Apocalipsis qillqa reqsichiwan chikmi dragón atiyiniyuqmi payta urmachin, aychanta mikhuspa ninawan ruphachispa nispas. Apocalipsis qillqamanta dragón atiyiniyuqta reqsisqanchikmantaq, reykunata rikuyta atincheq, paykunam dragónpas kanku, hinallataq uray llaqtapa reypas, paykunataqmi tawa chunka phisqayuq ch'askapi hanaq llaqtapa reyta urmachinqaku. Chunka uj ujpi kimsa chiqap testigo kan, llapallanku hunt'asqa chaskisqanman sut'inchakuspa testificanku, Danielwan Apocalipsiswan qillqakuna t'inkisqanpi rikuchisqa hina.

Kunan pacha papalpa qhapaq reynin norte llaqtapi chayan tukukuyninman mana pipas yanapananpaq versículo cuarenta y cincopi, hinaspa Apocalipsis qillqa reqsichin imaynatas papal atiyin chayan tukukuyninman dragónpa atiyinpa makinkunawan.

Chunka chunka waqrunkunata uywapi rikurqanki, chaykunapa qhatuta cheqnikunqaku, paytaqa ch'usaqtaqtaq, q'ala q'ala saqisqataq ruwanqaku, aychanta mikhunqaku, ninawanpas rupachinqaku. Diosmi sonqonkuman churaykurqa munayninta hunt'achinankupaq, huk yuyayllapi kanankupaq, hinallataq qhapaq kayninkuta uywaman qunankupaq, Diospa rimayninkuna hunt'akunankama. Apocalipsis 17:16, 17.

Chunka kamachiqkuna ninawan ruphachinku papalpa ñawpaq chinkaymanta reyta, aychantataq mikunku. Qhepa p'unchaykunapi reykunaqa dragónpa atiyinmi kanku.

“Reykunaq, kamachiqkuna, hinaspa kurak kamachiqkunaqa kikinkumanmi anticristopa unanchanta churakurqaku, hinaspa rikuchisqa kanku dragón hina, chaymi rispa Diospa

llaqtanpa santokunawan maqanakun—Diospa kamachikunanta waqaychaqkunawan, hinaspa Jesuspa iñinyuqkunawan. Diospa runankunapa contra chiqninakusqankupiq, Cristo rantinpi Barrabasta akllasqankumantapas huchallikusqa kasqankuta rikuchinku.” Testimonies to Ministers, 38.

Chunka kamachiqkunaqa dragónpa atiyinmi, paymi hinallataq Grecia suyuwan hinaspa Alejandro sut’ichasqa kachkan. Chay kamachiqkunaqa uray reykunam, imaraykuchus paykunaqa Egipto suyumanta Faraón reywanmi sut’ichasqa kachkanku. Paykunaqa aychanta mikhunqaku, imaraykuchus paykunaqa profeciapi “allqukuna” hinam, salmistaq sutichan “mana allin runakunapa huñunakuynin” nispa.

Alqokunaqa muyuriwarqanku; mana allin runakuna tantakuyqa muyuchiwasharqanku: makiykunata, chakiykunatapas t’uqsirqanku. Tukuy tulluykunata yupayta atini: paykunaqa qhawawanku, sut’ita qhawaripayawanku. P’achaykunata rakirparinku paykunapura, p’achaypa patanmantataq suerteta wikch’unku. Salmos 22:16–18.

Papadoqa chusku chunka phisqayuq versículopi norte llaqtapa reyninmi, chay papadoqa Tiatira iglesiapi Jezabelwanmi rikuchisqa kachkan.

Ichaqa huk juch’uykunata qampa contra kapuni, imaraykuchus Jezabel warmita saqerqanki, paymi profetisa kasqanta nispa, yachachin hinaspa llullachin sirviqninkunata qhelli hucha rurayman hinaspa ídolkunaman haywasqa mikhuyninkuta mikhunankupaq. Hinaspataq payman tiempota qorqani qhelli huchanmanta wanakunampaq; ichaqa mana wanakurqanchu. Qhawariy, payta huk puñunanaman wikch’usaq, hinaspa paywan adulterio ruraqkunatapas hatun ñak’ariyman, mana chay ruwayninkumanta wanakusqankukama. Apocalipsis 2:20–22.

Jezabelpa taripayninqa hunt’akun allqukuna payta mikhusqankupi.

Jezabelmantapas Señorqa rimarirqanmi, nispa: Alqokunam Jezreelpa perqan qayllapi Jezabelta mikhunqaku. 1 Reyes 21:23.

Alqokunaqa pagano Roma kanku, dragón atiyinmi, imaraykuchus pagano Romam Kristota chakatanman churqan.

“Cristopa chakatanapi ñak’ariyninkunapiqa profecía hunt’akuran. Cruzpi chakatakuy manaraq kaptinqa, achka pachak watakunamanta ñawpaqta Qespichiqqa willarqan imayna ruwasqa kananpaq kasqanta. Payqa nirqan: ‘Alqokunam muyuykuwanku; mana allin runakunapa huñunakuyninmi muyuriykuwanku; makiykunata, chakiykunatapas t’oqorqanku. Llapa tulluykunatam yupayman; paykunaqa qhawariwayku, sut’ita rikuyku. Pachaykunata paykunapura rakinakurqanku, p’achaypaqtaq suerteta wikcharqanku.’ Salmo 22:16–18. Profecía, p’achankunamanta rimariq, hunt’akuran mana crucifikasqa Kasqapa amigonkunapa nitaq awqankunapa yuyaychakusqanwan, nitaq hark’asqanwanchu. Cruzman churasqa soldadokunamanmi p’achankuna qusqakuran. Cristoqa uyariqan chay qharikunapa rimanakusqankuta p’achankunata paykunapura rakispa. Unkunqa llapanpi awaysqa karqan mana ima sirayniyoq, chayraykun nirqanku: ‘Ama llik’isunchikchu, aswanpas suerteta wikchasunchik pipa kananpaqpas.’” The Desire of Ages, 746.

Chunka kamachiqkuna, allqukuna kasqankutaq, mana allin runakunapa tantakuynin kasqankutaq, Greciawan Egiptotaq kasqankutaq, paykunaqa chay warmi waynan sapaqta ninawan rupachinqaku.

Mayqin sacerdotepa imata ususinpas, sapa warmi kachayman churakuspan mapachakuspa, taytantaqpas mapachin; payqa ninawan rupachisqa kanqa. Levítico 21:9.

Chunka sacerdotisa kasqanta willakuspaqa, chay warmiqa qhariwan puriqmi; chayraykun chunka reykuna ninawan rupachinku.

Chay p'unchaypiqa, Tiro llaqtam q'onqaspa kachkanqa qanchis chunka watakuna, huk reypa p'unchayninkuna hina. Qanchis chunka watakuna tukukuptintaq, Tiroqa waqlli warmi hina takinga. Arpata hap'iy, llaqtata muyuriy, q'onqasqa waqlli warmi; sumaq takiyta waqachiy, achka takikunata takiy, yuyarisqa kanaykipaq. Chaymantataq, qanchis chunka watakuna tukukuptin, Señorqa Tirota watukuyninqa, paytaq mink'anman kutirinqa, hallp'a patapi llaqa kay pachaq reinokunawan waqlliya ruwaspa. Isaías 23:15–17.

Pisqa chunkaq versikulonkama isqunniyuqpi, hinallataq kimsa chunka hukniyuqmanta tawa chunka kama versikulokunapi, tarinchis papadopa tukukuyninmanta, dragón atiyiniyuqpa makinwan. Kay principioqa kunanpas Ukraina guerrapi hunt'akushanmi. Kay kimsa testigokuna yachachiwanchis, chusku chunka pichqa versikulopi norte llaqtapa reynin yanapayninnaq tukukuyninman chayamunqa chayqa, dragónmi aychanta mikhunqa, ninawanpas rupachinqa. Kimsa testigokunapa siminman hina, dragónpa ruwayninpa kallpachakuyninpi huk p'akisqa tratadopas kanqa.

Pichqa kaqmanta isqon kaqkama versiculokunapi, iskay kaq Siria maqanakuy tukukurqan 253 a.C. watapi huk tratadowan. Chay maqanakuyqa qallariq karqan 260 a.C. watapi, hinaspa iskay kaq Siria maqanakuyta qanchis wata purichkaspa, allin kawsay tratadou ruwasqa karqan uray suyupa reynin huk ususinta qusqa hanaq suyupa reyninman, payqa uray suyupa reyninpa ususinta warmichakunanpaq, hinaspa chay warmichakuy huñunakuywan thak kayta apamunanpaq. Chay warmichakuy qhipaman qanchis wata pasasqanmanta, 246 a.C. watapi, hanaq suyupa reyninqa uraymanta hamuq noviata wikch'urqan hinaspa ñawpaq warminta kutichimurqan, mayqintachus Egipto nacionmanta princesa warmiwan casarakuspa ñawpaqta wikch'urqan. Uray suyupa reynin hanaq suyuta yaykunanpaq hinaspa hanaq suyupa reyninta hap'inanpaq kallpachaqninqa huk p'akisqa tratado karqan.

1797 watapi Tolentino rimaykamachiy p'akisqa karqanmi huk unanchay hina 1798 watapi Napoleonpa kallpachasqan kanampaq papata preso apanampaq, imaynachus Ptolemy Seleucusta preso aparqan 246 a. C. watapi. Ptolemy III Egiptoman kutimuspa, Seleuco IIpa norte ladopi kaq Seleucida qhapaq suyuta atisqanmantam, chay hina achka quri qollqekunata Egiptoman kutichimurarqan, chayrayku Egipto runakuna “Euergetes” sutita qorqanku Ptolemy III-man, nisqaqa “Allin Ruraq”, achka watakunamanta qhepaman “preso kaq diosninkuta” kutichisqanrayku.

Ichaqa, paypa sapinmanta huk mallki paypa rantinpi sayarinqa; payqa huk ejército-wan hamuspa, chay norte llaqtapa reyninpa pukllanaman yaykunqa, paykuna contra ruraspataq atipanqa. Hinallataq Egiptoman apapanqa prisionero hina paykunapa diosninkunata,

kurakankunatawan, qullqimanta qorimantawan ancha chanin vasonkunkunata; payqa norte llaqtapa reyninmanta aswan achka watakunata kawsanqa. Daniel 11:7, 8.

Napoleón 1798 watapi papata prësu apasqanqa, Vaticanuq quri qolqenkunata suwaspa Franciaman kutichirqa, imaynan Ptolomeo III nisqaqa quri qolqekunata apakurqa hina, chaymanta Seleuco II-tapas Egiptoman pusarqa, maypichus Seleuco II caballomanta urmaykuspa wañurqa. Kayqa rikuchin Napoleón 1798 watapi papakunapa kayninmanta papapa autoridadninta uywa hina nisqa bestiamanta qichusqanta, hinallataq papapa 1799 watapi wañusqanta. Apocalipsis chunka qanchisniyuqpi papakunaqa warmi kasqanmi bestia patapi sillakusqa; hinaspa Seleucoq atipasqa kaynin, prësu apasqa kaynin, qhipaman caballomanta urmaykuspa wañusqanpas, Napoleón papakunapa autoridad civilninta qichusqanta rikuchin (Apocalipsis chunka qanchisniyuqpi bestia hina rikuchisqa).

Chaymiwanpiwanmi espiritupi purichispa ch'in pampa-man apariwarqa; chaypitaq rikurqani huk warmita pukallañan animalman tiyashaqa, Diospa contran sutikunawan hunt'ata, qanchis umayuqta, chunka waqrayuqta. ... Hinaptin angel niwarqa: “¿Imaraykutaq muspharqanki? Ñoqam willasqayki warmipa pakasqa kaqninta, hinallataq payta apariq animalpa pakasqa kaqninta, chay qanchis umayuq, chunka waqrayuq kaqpa. ... Qam rikurqanki chay warmiqa chay hatun llaqtam, kay pachapi reykunapa hawanpi kamachiq.” Apocalipsis 17:3, 7, 18.

Pichqaqmanta isqun kama versículokuna chunka hukniyuq kapitulumanta qallarichin hanaq llaqtapa reywan urin llaqtapa reywan maqanakuyta. Pichqa versículo Roma llaqtaman sayachin hanaq llaqtapa rey kasqanta, imaraykuchus reqsichin hanaq llaqtapa reyta kimsa pachakuna suyukunata atipaykuspa chaymanta aswan hatun kamachiq kananpaq. Chay versículokuna qunku profético ruwayta, maypi huk pacha kananpaq hanaq llaqtapa rey kamachin, ichaqa tukukuyninman chayan. Kaymi cheqaq hap'iqnin hinaspa prometesqa chunka hukniyuq kapitulumanta. Siq'ipa temaqa papal hanaq llaqtapa reypa wañuchiq k'irisqaqmi, utaq imaynatachus tawa chunka pichqayuq versículo nin: “payqa tukukuyninman hamun, mana pipas yanapananpaq.” Kay cheqaq yachachiyqa qhipa p'unchaykunapi kunan p'unchaypaq cheqaqmi.

Qatiq qhipa qillqapiqa kayta qatiqisun.